

Snuttefilm

för de små

– en handledning för förskolan
av Fredrik Lindstrand

Handledningen kan beställas från:

Film Gävleborg
Box 580
801 80 Gävle

För övrig information, se
<http://www.lg.se/filmgavleborg>

Samtliga bilder i denna handledning, där annat ej anges, kommer från *Snuttefilm – för de små* (2007) av Anna-Clara Tidholm och Gun Jacobson, design och färgläggning Malin Erkkonen.

© Film Gävleborg och Fredrik Lindstrand, Gävle 2008
© Anna-Clara Tidholm och Gun Jacobson beträffande bildmaterial.

Innehållsförteckning

Inledning	s 4
<i>Snuttefilm – för de små och Snuttefilmsprojektet</i>	s 4
<i>Produktionsuppgifter</i>	s 5
Inför filmvisningen på förskolan	s 6
Publiken	s 6
Tekniken – vad behövs?	s 6
Biosalong på förskolan	s 6
Själva filmvisningen	s 6
Beskrivning av filmerna	s 7
Snuttefilm 1	s 7
Hej då , lilla apa!	s 7
<i>Förslag på teman att prata kring och saker att göra</i>	s 8
<i>Frågor kring vardagliga saker utifrån filmen</i>	s 8
<i>Förslag på aktiviteter</i>	s 9
Snuttefilm 2	s 10
Simons anka	s 10
<i>Förslag på teman att prata kring och saker att göra</i>	s 11
<i>Frågor kring själva filmen</i>	s 11
<i>Frågor om lek och att leka</i>	s 11
<i>Förslag på aktiviteter</i>	s 12
Snuttefilm 3	s 12
Hela natten	s 12
<i>Förslag på teman att prata kring och saker att göra</i>	s 13
<i>Frågor om att sova, om natten och om drömmar</i>	s 13
<i>Frågor om djur</i>	s 14
<i>Förslag på aktiviteter</i>	s 14
Snuttefilm 4	s 14
Nelly packar	s 14
<i>Förslag på teman att prata kring</i>	s 15
<i>Frågor kring själva filmen</i>	s 16
<i>Frågor kring syskon, uppmärksamhet och annat</i>	s 16
Snuttefilm 5	s 16
Alla får åka med	s 16
<i>Förslag på teman att prata kring och saker att göra</i>	s 17
<i>Frågor kring själva filmen</i>	s 18
<i>Förslag på aktivitet</i>	s 18
Efter filmvisningen	s 18
<i>Frågor kring film och TV i allmänhet</i>	s 18
Några förslag på andra filmer för yngre barn	s 19
Tips på läsning kring småbarn och film	s 20

Inledning

Under de senaste decennierna har det hänt något med den rörliga bilden. Det som tidigare (åtminstone fram till 1950-talet) bara gick att se i biografalongernas mörker verkar nu finnas vart man än vänder sig – på tv-apparaternas och datorernas skärmar, på stora reklamskyltar i storstäderna, i portabla dvd-spelare och spel av olika slag, i mobiltelefoner, på displayer till olika typer av apparater och så vidare.

Den rörliga bilden har med andra ord tagit plats mitt ibland oss. Samtidigt har en förändring skett ifråga om utbudet av rörlig bild även inom de mer traditionella medierna, inte minst i samband med digital-TV-reformen. Vi kan välja mellan en mängd olika kanaler som i princip sänder dygnet runt. Flera av de kanaler vi nu har tillgång till riktar sig helt till barnen som målgrupp, vilket innebär att de nästan alltid har något att titta på under sin vakna tid. Rörlig bild är med andra ord en del av vår värld redan från det att vi är små, oavsett om vi aktivt väljer det vi vill titta på eller ej. Vi kan dock konstatera att det bara är en väldigt liten del av alla de typer av rörlig bild som når oss till vardags som är producerade med de allra yngsta i åtanke.

Samtidigt kan nog de flesta föräldrar hålla med om att även yngre barn ser på film och TV ändå. Det finns alltså ett behov av kvalitetsfilm som passar även den yngsta publiken. Med Snuttefilmsprojektet i Gävleborg vill vi därför erbjuda just denna åldergrupp rörliga bilder som är anpassade efter deras specifika behov och förmågor.

Snuttefilm – för de små och Snuttefilmsprojektet

Snuttefilm – för de små är en samling filmer för de allra yngsta och består av fem korta och färgglada filmberättelser i lugnt tempo kring sånt som barnen kan känna igen från sin vardag, skapade av bland andra Anna-Clara Tidholm och Gun Jacobson. De beskrivs av filmmakarna som ”små äventyr med mycket känslor, mycket musik och stor dramatik.” Filmerna binds samman av korta mellanspel med de tecknade figurerna ”Snuttarna” som fungerar både som andhämtningspauser och presentationer av efterföljande film.

Tre av filmerna bygger på Anna-Clara Tidholms välbekanta och omtyckta peka-och-läs-böcker för barn i ”tvåordsåldern”: *Hej då, lilla apa!* (som bygger på boken *Apan fin*), *Hela natten* och *Alla får åka med*. De återstående två berättelserna (*Simons anka* och *Nelly packar*) ges ut i bokform på Alfabetabokförlag den 14 april 2008.

Filmmakarnas tanke bakom projektet har varit att skapa filmer med hög kvalitet som är anpassade just för de yngre barnen. Som en parallell till detta är syftet med Film Gävleborgs satsning på att föra ut filmerna till länets förskolebarn att ge de yngre barnen möjlighet att ta del av dessa kvalitetsfilmer.

Som en förklaring till varför man valt att arbeta med film istället för att nöja sig med traditionella barnböcker och liknande pekar producenten Lisbet Gabrielsson, i en intervju med barnkulturtidskriften *Opsis Kalopsis* (nr 1/2007), på det faktum att vi lever i en tillvaro där de rörliga bilderna ständigt omger oss. Hon

menar att det stora problemet inte är att barn ser film ”utan att de ser så mycket på TV och att de vänjer sig vid att se sånt som både är skrämmande och som de absolut inte begriper.” Hon förklarar vidare att ”när det gäller småbarnsfilm, alltså sån film som i motivval och tempo är producerad med ett barnperspektiv, film som det lilla barnet kan förstå och leva sig med i, sån film är ett väldigt bra komplement till litteratur.”

Anna-Clara Tidholm, som bland annat är känd för de barnböcker som några av filmerna bygger på, pekar även på andra kvaliteter som filmmediet kan erbjuda: ”Att välja film framför TV betyder också att man tillgodoser det lilla barnets behov av att ständigt ta om. Boken man avslutat ska genast läsas om igen och likadant är det med film och då är det ju bara att trycka på play igen. Den möjligheten saknas helt vad det gäller TV.” (Opsis Kalopsis, nr 1/2007)

Snuttefilm – för de små hade biopremiär i Gävle, Stockholm och Malmö i november 2007 och har visats på biografier runt om i landet sedan dess. Filmerna kommer även att visas av TV4.

Produktionsuppgifter

Manus, bild och regi: Anna-Clara Tidholm och Gun Jacobson

Animation och färgsättning: Malin Erkkonen

Ljud: Agnieszka Lewalski

Musik: Jonas Jonasson

Produktion: Lisbet Gabrielsson Film AB.

Berättarröst: Anders Alnemark

Barnröst: Iris Lewalski

Distribution: Folkets Bio

Snuttefilm – för de små har producerats med förhandsstöd från Svenska Filminstitutet, filmkonsulent Gila Bergquist-Ulfung; Nordisk Film och TV-fond, Eva Færevaa; TV 4; YLE FST; och Film Gävleborg, filmkonsulent Karin Forsgren.

Inför filmvisningen på förskolan

Publiken

Fundera tillsammans inom personalgruppen kring hur många barn som ska ingå i varje grupp. Det har tidigare visat sig vara lagom med ungefär fem barn vid varje visningstillfälle. Filmerna riktar sig i första hand till barn kring två år, men har uppskattats även av äldre barn. Det är dock bra om barnen kan delas upp efter ålder, så att inte äldre barn styr de yngre barnens tittande och tvärtom. Beroende på hur åldersfördelningen ser ut på avdelningen kan man t ex tänka sig en grupp med barn upp till två år, en där barnen är mellan två och tre år och en där barnen är tre till fyra år. En eller två vuxna bör se filmerna tillsammans med barnen.

Tekniken – vad behövs?

För att förskolan ska kunna förvandlas till biosalong behövs i första hand två saker: en TV-apparat eller videoprojektor (och i så fall också en skärm eller en vit vägg) och en DVD- eller videospelare. Om ni saknar något av detta på förskolan går det kanske att ordna genom kommunen? Många kommuner har en så kallad AV-central eller motsvarande som kan hjälpa till med sådant. Andra förskolor som saknat egna resurser för att visa film har samarbetat med närliggande skolor.

Biosalong på förskolan

Förutom apparaterna behöver ni förstås någonstans att vara och någonting bekvämt att sitta på. Försök gärna hitta en lugn vrå på förskolan där barnen kan sitta i lugn och ro. Det är viktigt att det inte blir för stökigt runt omkring. Det är bra om barnen har möjlighet att luta sig tillbaka om de blir trötta. Tänk också på att det måste finnas ett eluttag i närheten.

Själva filmvisningen

Filmerna finns på den DVD-skiva som ligger i väskan. Börja med att välja den TV-kanal (oftast AV-kanalen) som används för att visa DVD (detta sker antagligen automatiskt om ni först sätter på TV-apparaten och sedan sätter igång DVD-spelaren). Lägg i skivan och tryck på play så spelas filmerna upp i den ordning de ligger på skivan. Kolla gärna att detta fungerar innan visningen.

Vid första visningen för gruppen föreslår vi att ni ser filmerna i den ordning de ligger på skivan/kassetten. Om ni vill kan ni förstås pausa efter varje film och prata om det ni sett.

Precis som när man läser för barnen kan det hända att barnen vill se någon eller några av filmerna flera gånger. På DVD-skivan ligger varje film som ett eget kapitel. Ni kan hoppa mellan dem genom att trycka på de knappar på fjärrkontrollen som används för att gå till föregående (<) eller till nästa (> |) kapitel.

Beskrivning av filmerna

Här följer en kortfattad beskrivning av de olika filmer som ingår i Snuttefilms-paketet. Efter varje beskrivning ges några korta förslag på teman som ni kan prata med barnen kring. Ni väljer förstås själva vad ni vill prata om med barnen och hur länge. Barnens ålder är naturligtvis också av betydelse för vad som är lämpligt att samtala kring och när samtalet ska ske. Vi ger även några förslag på aktiviteter i anslutning till filmerna.

Titta gärna på filmerna tillsammans i personalgruppen innan visningen och fundera kring vad som kan fungera som utgångspunkt för samtal och aktiviteter med just era barn.

Snuttefilm 1

Filmpaketet inleds med en kort sekvens där några söta små filurer hoppar omkring åt olika håll, studsar och gör volter i luften.

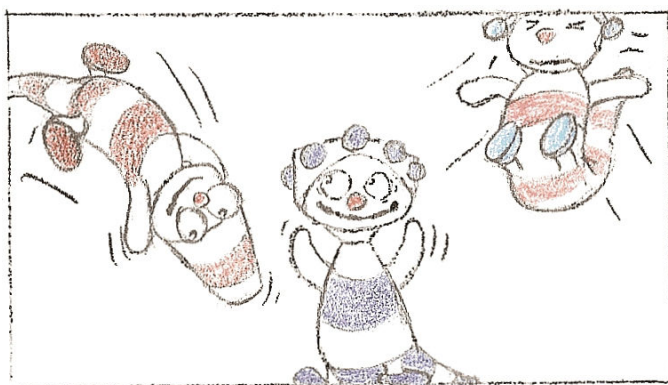

Bild från arbetsmanus av Gun Jacobson.

De små karaktärerna – ”Snuttarna” – återkommer med olika upptåg mellan filmerna och knyter samman Anna-Clara Tidholms olika berättelser till en helhet. Snuttarna är skapade av Gun Jacobson.

Hej då, lilla apa!

Det blir morgon och den lilla apan hoppar upp ur sängen. Den dricker mjölk i köket och klär sedan på sig – fina kläder i rött och gult. Mamma sätter på mössan. Sedan går den lilla apan hemifrån och vinkar ”hej då” till mamma. Apan gör hoppsa-steg i parken. En joggare joggar förbi. Apan möter en liten ap-bebis som tittar när apan hoppsar förbi. Sedan möter apan en gammelapa som linkar med rullator.

Plötsligt stannar den lilla apan tvärt. En stor hund! Apan blir rädd. Hunden flåsar och viftar på svansen. Apan flyr upp i ett träd. Hunden flåsar och skäller nedanför. ”Bort! Hunden bort!” ropar apan. Hunden gnäller och flyr. Apan ser hur hunden springer iväg.

När kusten är klar hoppar apan ner från trädet igen, men landar mitt i en vattenpöl. PLASK! Apan blir blöt. Det klafsar om fötterna.

Apan går hemåt och möter bebisen igen, som tittar när apan klafsar förbi. Den lilla apan går förbi joggaren, som har stannat för att stretcha. Gammelapan har handlat.

Till slut är den lilla apan hemma hos mamma igen. Dripp, dropp, säger de blöta kläderna när de hängs på tork. Mamma värmer lilla apan med en filt. Det är kväll nu och apan får dricka varm mjölk. Gäsp! Den lilla apan sover i sin säng. Stjärnorna lyser på himlen. Hunden är långt borta.

Förslag på teman att prata kring och saker att göra

Hej då, lilla apa! är baserad på boken *Apan fin* som finns i väskan. Om ni har läst denna bok tillsammans med barnen, eller om barnen kanske läst boken hemma, kan en utgångspunkt vara att jämföra boken med filmen och tillsammans tänka kring vad som blir annorlunda när boken "får liv". En skillnad från boken är t ex att fler personer finns med i bakgrunden.

Vad var roligast eller mest spännande i boken? Vad hände då? Vad var roligast eller mest spännande i filmen? Om det var olika saker som fängade barnens uppmärksamhet i boken jämfört med filmen kan ni fundera lite tillsammans kring vad skillnaden mellan bok och film är.

Om barnen läst boken hemma kan ni prata lite om hur det brukar gå till när man läser hemma (eller på förskolan) – "läste" barnen själva eller har mamma eller pappa (eller personal) läst för dem? När brukar man läsa hemma? Kände barnen igen den lilla apan och de olika sakerna som den fick se och vara med om från boken?

Frågor kring vardagliga saker utifrån filmen

Samtalet med barnen kan också utgå från de vardagliga saker den lilla apan gör, ser och är med om under sin dag. Barnen kan antagligen känna igen sig i en hel del av de sidor av vardagslivet som presenteras i filmen. Brukar ni vara trötta på morgnarna? Vem i familjen är tröttast på morgonen? Brukar någon väcka er eller vaknar ni själva? Vad brukar ni äta till frukost? Är det någon av er som dricker mjölk på morgonen (som den lilla apan)? Hur är det att klä på sig på morgonen?

Hjälper mamma eller pappa till, eller klär ni på er själva? Vem väljer kläderna? Har ni några favoritkläder? Favoritfärger? Brukar ni hoppa i sängen hemma? Hur känns det i så fall? Vad säger mamma och pappa?

Ett annat tema för samtalet kan handla om de olika personer och andra figurer apen möter i filmen: bebisar, joggare, äldre människor med rullator, hundar. Känner barnen några sådana personer? Vilka är de? Är det någon som har hund hemma? Brukar den skälla?

Ytterligare ett samtalstema kan kretsa kring känslor och upplevelser kopplat till den lilla apans äventyr. Är det någon som har råkat bli blöt någon gång? Vad var det som hände och hur kändes det? Vad brukar hända när man råkar bli blöt (att få torra kläder etc)? Är det någon som mött en skällande hund? Hur kändes det? Vad kan man annars bli rädd för när man är ute och går? Hur är det att bli rädd för något? Hur är det att hoppa och klättra som en apa?

Förslag på aktiviteter

- Var små apor en liten stund! Hur går, hoppar och klättrar små apor? Hur låter de? Vad tycker de om att äta? Studsa omkring tillsammans.
- Kanske kan någon av er ramsan/fingerleken ”Fem små apor”?

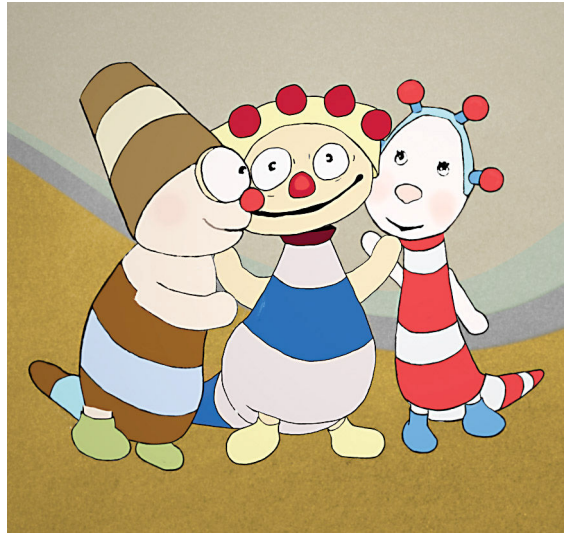
Fem små apor hoppade i sängen
(låt ena handens fingrar "hoppa" på andra handen)
en ramla ner och slog sitt lilla huvud.
(håll om huvudet med båda händerna)
Mamma ringde doktorn och doktorn svara:
(låtsas att du ringer)
- Inga apor i sängen får vara
(hytt med fingret)

Fyra små apor...
Tre små apor...
Två små apor...
En liten apa...

Inga små apor hoppade i sängen
ingen liten apa ramla och slog sitt lilla huvud.
Ingen mamma ringde doktorn och doktorn slapp svara.
Och mamma kramar fem apor så rara.

Snuttefilm 2

De små Snuttarna dansar, leker och har roligt tillsammans.

Simons anka

Simons anka handlar om pojken Simon och hans leksaksanka. Simon och ankan är ute på promenad. Han drar ankan i ett snöre efter sig, men plötsligt går snöret av och ankan rullar iväg. Simon blir ledsen när han ser ankan försvinna ner för en backe, men för ankan visar det sig bli ett spännande äventyr där den möter olika djur, saker och människor.

Först möter den en leksaksgubbe som står mitt i vägen och vaggar. De krockar med varandra så att ankan åker av vägen. Ankan rullar vidare, förbi en tant och några barn som leker i en sandlåda.

Några gröna fötter visar sig vara en groda som säger kvack, precis som ankan. En hund skäller: Vov vov! Plötsligt möter ankan en krokodil som blir sur när ankan skyndar förbi.

Efter en stund börjar det gå fortare och fortare. Ankan rullar i nerförsbacke och hamnar i en sjö. Plask! Ankan har blivit en badanka! Den guppar omkring en stund innan den simmar vidare och möter en andmamma som är ute med sina andungar. Kvack! Ankan ser en glad fisk och träffar på en stor svan som fräser lite otäckt.

Sedan blir det oväder! Stormen kommer och vågorna blir allt högre. Ankan kastas upp i luften. Hjälp! Efter en stund känner ankan att den kan flyga. Det är roligt. Ankan kan göra konst i luften. Den har blivit en flyganka!

Efter en härlig flygtur får ankan syn på pojken igen. Den flyger ner till honom och landar. Hej igen! Ankan och pojken blir glada. De går hemåt tillsammans, utan snöre. På vägen hem leker de ”följa John”.

Förslag på teman att prata kring och saker att göra

Precis som i den förra filmen berör *Simons anka* många olika sidor av barnens vardagsliv, även om berättelsen är dramatiserad och ställer saker och ting på sin spets. Filmen handlar om lek och leksaker, om vänskap, om att bli av med något eller någon man tycker om att leka/vara med, om hur det känns när man hittar tillbaka till något eller någon man längtat efter eller saknat, och om alla de äventyr den lilla ankan får vara med om.

Frågor kring själva filmen

Vad handlade filmen om? Hur tror ni att pojken och ankan kände det när snöret gick av och ankan rullade iväg? Kommer ni ihåg vilka äventyr ankan fick vara med om? Vad var roligast eller mest spännande av de äventyr ankan fick uppleva? Har ni varit med om något äventyr som liknade något av allt det som ankan eller pojken fick uppleva i filmen? Berätta! Hur kändes det? Vad av allt som hände i filmen skulle ni helst vilja prova själva? Kommer ni ihåg vilka personer och andra filurer som ankan mötte under sina äventyr? Vad tror ni att pojken gjorde när ankan var ute på äventyr? Hur tror ni att det kändes för ankan och pojken när de hittade varandra igen?

Frågor om lek och att leka

Leken och leksaken finns med som en viktig del i filmen om pojken och ankan. Ett förslag är därför att utgå ifrån leken i filmen och barnens egna lekar i samtalet efter

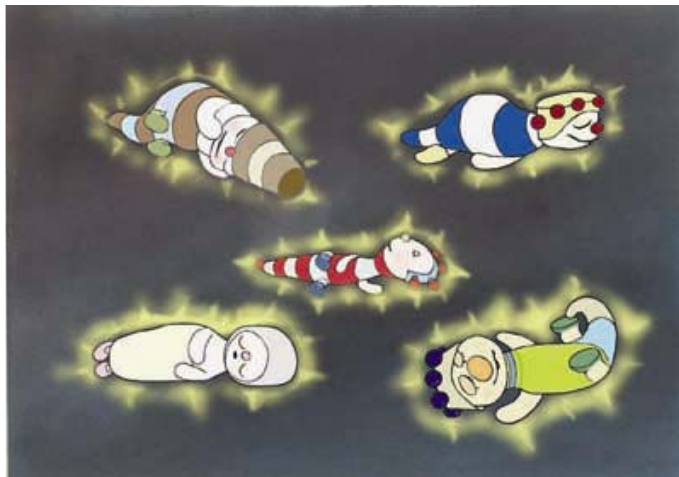
filmvisningen. Frågor att ställa till barnen kan t ex vara: Vad gjorde ankan och pojken när de träffades igen? Vilken lek lekte de? Har ni lekt Följa John någon gång? Vad tycker ni om att leka hemma och på förskolan? Vad brukar ni leka själva och vad leker ni tillsammans med andra? När är det som allra roligast att leka? Har ni någon favoritleksak hemma och/eller på förskolan? Vad är det som gör att ni tycker extra mycket om just den leksaken? Är det någon av er som har en badanka hemma?

Förslag på aktiviteter

- Lek Följa John!
- Iscensätt något av äventyren tillsammans! Lek t ex att ni är ankor som guppar på havet eller att ni flyger omkring.
- Låt barnen ta med badankor hemifrån och lek med dem när ni badar eller leker med vatten nästa gång.

Snuttefilm 3

De små figurerna ligger och sover. Tillsammans lyser de som små stjärnor på natthimlen.

Hela natten

Det blir skymning och natten kommer. En pojke står vid fönstret i sitt rum och ser hur månen går upp och stjärnorna tänds. Pojken är trött. Efter en stund sover han i sin säng. I trädet utanför fönstret landar en ugglan. Ho-ho! Ho-Ho!

Pojken vaknar av ugglans rop och går fram till fönstret, där han ser ugglan sitta och ho på en gren. En kanin kommer hoppande. ”Hej kanin!”, vinkar pojken. ”Hej pojke!” vinkar kaninen med sina långa öron. Kaninen blir rädd när ugglan plötsligt hoar och börjar flaxa med vingarna. Kaninen flyr.

Pojken ser lite oroligt hur en räv kommer smygande tillsammans med sina rävungar. De försvinner iväg ut i mörkret.

En orm ringlar fram. Den somnar i gräset och snarkar. En mus trippar försiktigt fram till den snarkande ormen, som vaknar och väser. Akta dig musen! Hjälpl! Musen flyr. Ormen ringlar iväg.

Ugglan hoar igen. En pingvin vaggas fram med en portfölj i famnen. Oj! Pojken blir förvånad. Pingvinen hoppar upp och ner till knasig musik. Pojken skrattar. Sedan måste pingvinen skynda sig till jobbet.

När ugglan somnat i trädet kommer en hund skuttande. Den leker, gläfsar, morrar och skäller. Vov! Ugglan vaknar och flyger iväg. Pojken är trött nu. Hunden skuttar iväg och solen börjar gå upp.

En liten fågel kommer flygande och sätter sig i trädet. Den sjunger en morgonsång. Kvitte-kvitte! Pojken sover i sin säng. Han vaknar av morgonljus och radiomusik. Natten är slut. Han sätter sig på sängkanten. Utanför fönstret är det morgon. Var är hela natten nu?

Förslag på teman att prata kring och saker att göra

Hela natten är baserad på Anna-Clara Tidholms bok med samma namn. Som ni antagligen redan sett finns även denna bok med i väskan.

En skillnad mellan filmen och boken är att filmen låter oss stifta bekantskap med ett djur i taget, som sedan försvinner iväg. I boken är flera av djuren kvar samtidigt utanför pojkens fönster. Kommer barnen ihåg vad de tyckte var roligast när de läste boken? Vad var roligast i filmen? Var det något som var läskigt? Hur är det med musiken och ljuden i filmen – gör de att berättelsen blir annorlunda på något sätt i jämförelse med det som händer i boken?

En annan betydelsefull skillnad är att pojken inte är med i boken. Där är det barnen själva och de djur som smyger fram som är huvudpersoner. Hur påverkades berättelsen av denna skillnad?

Frågor om att sova, om natten och om drömmar

Eftersom filmen handlar om sånt som händer på natten, då de flesta av oss ligger och sover, kan kanske frågor kring sömn, drömmar och att inte kunna sova bilda utgångspunkt för samtalet. Hur går det till när man ska sova hemma? Hur brukar ni göra när ni ska vila på förskolan? Har någon av er någon gång haft svårt att somna? Hur kan man göra då? Hur märker man när det blir kväll och natt? Har ni

sett stjärnor och måne någon gång? Hur märker man att det blir morgon? Vilka ljud hörs hemma på morgonen? Vem vaknar först? Är det någon skillnad mellan vardagsmorgnar och helgmorgnar? Vilka morgnar är härligast? Varför?

Frågor om djur

I filmen smyger, tassar och skuttar olika djur förbi utanför pojkens fönster. Kommer ni ihåg vilka djur vi fick se? Vilka djur har ni själva sett i verkligheten? Var det något av djuren som var konstigare att få se utanför sitt fönster än andra? Vilka djur är vakna på natten? Vilka djur är rädda eller aktar sig för vilka? Är barnen rädda för några av djuren? Är det någon som har husdjur hemma? Sover det på natten?

Förslag på aktiviteter

- Lek "Björnen sover" tillsammans!
- Låtsas att du är ett av djuren i filmen och rör dig som det. Låt de andra gissa vilket djur du är!
- Hur går pingviner? Prova att gå med små små steg som pingviner tillsammans!

Snuttefilm 4

De små snuttarna känner sig rädda och ensamma. De ropar efter varandra. Allt blir bra när de hittar varandra och får vara tillsammans igen.

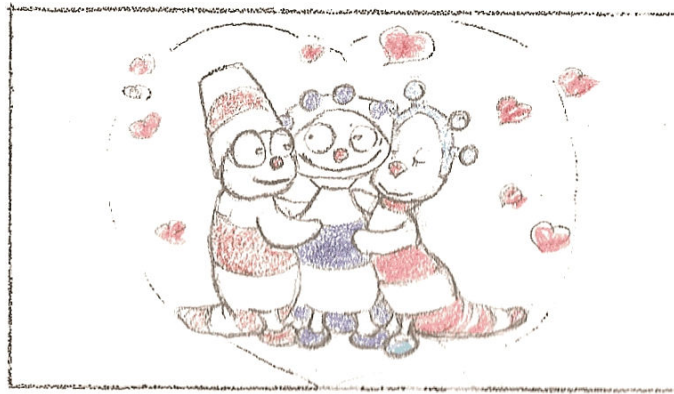

Bild från arbetsmanus av Gun Jacobson

Nelly packar

Den lilla björnen Nelly sitter i soffan och har tråkigt. Pappa jobbar framför datorn och har musik i sina hörlurar. Mamma gullar med bebisen, som skriker. Skriik! Nelly känner sig ensam. Hon kanske skulle åka bort? Hon tar fram en stor väska att packa saker i. Vad ska hon ta med sig? Nalldockan får följa med, och elefantdockan och racerbilen. Och pusslet.

Vad mer kan man behöva? Hon packar ner sin pyjamas, strumporna och Nalleboken. Kudden får inte riktigt plats. Det är svårt att stänga väskan. Bort med tandborsten, men mössan ska med. Nelly packar ner sin telefon. Bollen ska också med, men den smiter iväg och studsar omkring. Hon fångar den till slut och packar

ner den i väskan. Hon packar också ner en handduk, paraplyet och Trollet. Sedan är väskan färdigpackad. Men oj så tung den blev!

Nelly sätter på sig sina stövlar och går ut i mörkret. Oj vad mörkt! Hmm... Men hon bestämmer sig för att gå ändå. När hon gått en liten bit är det något som låter. Det ringer i väskan! Hon öppnar den och letar fram telefonen bland alla sakerna.

Hallå! Det är pappa som ringer. "Var är du Nelly? Gå inte!" "Jo!" svarar Nelly och lägger på. Det ringer igen. Riiing! Nu är det mamma som ringer: "kom tillbaka!". "Nej!", svarar Nelly. Mamma och pappa blir ledsna. "Gå inte! Stanna hos oss! Kom tillbaka!"

Nelly ändrar sig till slut. "Okej." Hon kommer hem igen. "Här är jag." Pappa blir glad och lyfter upp henne. Mamma kramas. Alla sakerna packas upp ur väskan. Nu är mamma, pappa och Nelly tillsammans. Bebisen sover.

Förslag på teman att prata kring

Nelly packar handlar bland annat om hur det kan kännas när mamma och pappa är upptagna med annat och om när man inte blir sedd. Det kan hänga ihop med att föräldrar (eller andra betydelsefulla vuxna) har "viktiga" saker att göra, eller att man fått ett syskon som får uppmärksamheten. Samtalet kan dels handla om känslor kring sådana saker, dels om de mer konkreta sakerna som händer i filmen.

Frågor kring själva filmen

Exempel på frågor att ställa till barnen: Vad handlade filmen om? Varför skulle Nelly åka bort? Kommer ni ihåg vad Nelly packade ner i sin väska? Hur kom det sig att hon valde att stanna hemma istället? Varför tror ni att Nellys mamma och pappa blev ledsna när hon sa att hon inte tänkte komma hem?

Frågor kring syskon, uppmärksamhet och annat

Är det någon av er som fått småsyskon? Hur känns eller kändes det? Vad är bra och vad är mindre bra? Vad kan småsyskonen göra själva och vad behöver de hjälp med? Hur känns det när man inte får uppmärksamhet från mamma och pappa? Vad brukar ni göra då? Vad tycker ni om att göra tillsammans med mamma och pappa? När är det som allra mysigast? Vad är roligt att göra med sina syskon? Eller med hela familjen?

Är det någon av er som rest bort någon gång? Vart åkte ni då? Vad tog ni med er? Vad skulle ni ta med om ni skulle packa en väska och åka någonstans? Vad är viktigast att ha med sig? Har ni någon gång gått ut själva när det var mörkt ute? Hur kändes det?

Snuttefilm 5

De små Snuttarna gör ljud och blir till slut en hel kör som låter tillsammans.

Bild från arbetsmanus av Gun Jacobson

Alla får åka med

Det är soluppgång och en blå lastbil är ute och åker. Flickan som kör lastbilen åker backe upp och backe ner. Hon kommer fram till en stor korsning med mycket trafik. Där står tomten och hänger bland alla bilar som brummar och tutar. Flickan och tomten ser varandra. Hon bromsar in och låter honom följa med.

Efter en stund börjar det regna och vindrutetorkarna sätts på. De får syn på en gris som ligger och grubblar i gyttjan. Flickan stannar lastbilen och låter grisen åka med.

De kommer till en stad. Vid ett trafikljus står en pojke och väntar. Det blir rött ljus och lastbilen stannar. Pojken börjar gå, men ramlar på gatan. ”Aj!” Flickan tutar. ”Tut tut! Kom hit!” ”Hej, hej” säger pojken. Pojken får åka med.

De åker ut på slätten, där det blåser. På en rastplats sitter en hund! Lastbilen bromsar. Hunden fryser i blåsten. Hunden får åka med!

Det blir kväll och de kommer till en liten stad. Det lyser i fönstren och gatlyktorna tänds. De får syn på en nalle som går och gråter. ”Hallå flickan!”, ropar passagerarna på flaket. ”Stanna! Nallen gråter!” Flickan backar tillbaks och stannar framför nallen. Nallen får också åka med!

De åker in i skogen. Stjärnorna tänds på himlen. Alla får åka med hela vägen hem till flickan. De åker genom skogen och kommer fram till ett hus. Alla sitter vid ett bord och äter mat och pratar. Alla är hungriga – tomten, grisen, pojken, hunden, nallen och flickan. Lastbilen väntar ute i mörkret.

Förslag på teman att prata kring och saker att göra

Även denna film utgår från en bok med samma namn, som också finns i väskan. Ett av de teman i filmen (och boken) som samtalet med barnen kan ta sin utgångspunkt i är gemenskap – att få vara tillsammans med andra. Hur känns det när man är ensam? Vill man vara själv ibland? När då? Vad är bra med att vara tillsammans med andra? Vad kan man göra då som man inte kan göra själv?

Frågor kring själva filmen

Vad handlade filmen om? Vem var det som körde lastbilen? Är det någon som kommer ihåg vilken färg den hade? Vilka var det som fick följa med flickan? Vem av de olika figurerna som fick följa med tror ni tyckte det var allra mysigast att få komma hem till flickan och äta mat tillsammans med de andra? Varför? Vad tror ni att dom åt hemma hos flickan?

Förslag på aktivitet

- Lek att ni åker med den blå lastbilen! Leken börjar med att en av er kör omkring i rummet och stannar till vid ett av barnen. Han eller hon får åka med! Åk på led tillsammans till nästa barn och så vidare tills alla barnen åker i ett långt led.

Efter filmvisningen

Sitt gärna kvar en stund efter att ni tittat på filmerna och prata om vad ni sett, vad barnen kommer ihåg av filmerna, vad som var roligt eller läskigt osv. Är det någon som vill se någon av filmerna igen (beroende på om ni har tid förstås)? I så fall: vilken vill barnen helst se igen och varför?

Hur var det att se filmerna?

Vad kommer ni ihåg såhär efteråt?

Vad var roligast?

Vad var mest spännande?

Var det något som var läskigt?

Orkade ni koncentrera er eller har ni spring i benen?

Är det någon som vill se filmerna/någon av filmerna igen?

Frågor kring film och tv i allmänhet

Även om det inte finns så mycket film och TV-program som producerats just för de yngre barnen, är det ändå många som ser på TV hemma. Efter filmvisningen kan ni prata lite om det här med att se på film. Brukar ni se på film eller TV hemma? Vad brukar ni titta på i såna fall? Har ni någon favoritfilm eller något favoritprogram som ni brukar titta på? Vad handlar de om? Finns det något ni inte tycker om att titta på, eller något ni tycker är otäckt? Brukar ni titta på film eller TV själva, eller brukar mamma, pappa eller något syskon vara med? Brukar ni prata om, leka eller rita sånt som ni har sett på film eller TV? Vad brukar det i så fall vara för något?

Några förslag på andra filmer för yngre barn

Tänk på att det finns vissa regler kring upphovsrätt och liknande som gäller när ni visar film på förskolan (se rutan med info från Svenska Filminstitutet nedan). Ett tips är att kontakta närmaste AV-central för att höra om de kan hjälpa er att få tag på lämpliga filmer. Här följer några förslag på filmer för yngre barn som finns tillgängliga på DVD. Det ska dock tilläggas att filmerna inte är anpassade för lika små barn som *Snuttefilm – för de små*.

Slutna visningar och institutionella rättigheter

Avser visning inom organiserade grupper, t ex ungdoms- och fritidsgårdar, skolor, statliga och kommunala förvaltningar, studie- och ungdomsverksamhet, sjukhus, kriminalvårdsanstalter, militärförläggningar, bussar, pensionärshem, bibliotek och filmklubbar. Om filmen visas inom en sådan grupp måste kunden se till att filmen/DVD/VHS är avsedd för detta evenemang. Detta innebär att t ex lärare, fritidsledare, föreståndare eller privatperson ej äger rätt att hyra videofilmer från t ex en videobutik för visning i sådana sammanhang som faller inom den institutionella marknaden.

Bästa Knattefilmerna 1: Ett filmpaket med filmerna *Binke kan inte flyga*, *Kalle Stropp* och *Grodan Boll*, *Lilla Syster Kanin* och *Flugsoppan*. Finns tillgänglig genom Filminstitutet. Se www.sfi.se

Bästa Knattefilmerna 2: Ett filmpaket bestående av *Mamman och den vilda bebin*, *Vem ska trösta Knyttet?*, *Ur en kos dagbok* och *Sjörövarfilmen*. Finns tillgänglig genom Filminstitutet. Se www.sfi.se

Bästa Knattefilmerna 3: Filmpaket som består av filmerna *Bella och Gustav – om en liten vecka*, *Bill och hemliga Bolla*, *Hur gick det sen?* och *Kattresan*. Finns tillgänglig genom Filminstitutet. Se www.sfi.se

Bästa Knattefilmerna 4: Filmpaket med ett flertal korta filmer om bla hunden Bulten av Lennart och Ylva-Li Gustafsson. Lämpar sig möjligen för lite äldre barn? Finns tillgänglig genom Filminstitutet. Se www.sfi.se

Små Pärlor: Filmpaket med 6 tecknade filmer av bl a Anna-Clara Tidholm och Gun Jacobson, som skapat filmerna i *Snuttefilm – för de små*. De filmer som ingår är *Örjan den höjdrädda örnen*, *Limpan är sugen*, *Nallars väntan*, *Först var det mörkt...*, *Jims vinter* och *Ballongexpeditionen*. Finns tillgänglig genom Lisbet Gabrielsson Film. Se www.lisbetgabrielssonfilm.se

Se även Folkets Bios hemsida på www.folketsbio.se. De har lång erfarenhet av kvalitetsfilm för barn i olika åldrar. Ni kan kontakta Rose-Marie Strand på tel 08-545 275 30 eller rosemarie.strand@folketsbio.se för information och repertoartips.

Tips på läsning kring småbarn och film

Eftersom utbudet av film för småbarn är begränsat finns inte heller särskilt mycket forskning eller annan litteratur inom detta område på svenska. Ett nykommet undantag är boken *Blöjbarnsteve* (se nedan), som bland annat innehåller ett kapitel kring vad som sker när förskolebarn i tvåårsåldern tittar på filmerna i *Snuttefilm – för de små*.

Buckingham, David (red) (2002): *Small Screens: Television for Children*. London & New York: Leicester University Press.

Huss, Pia (2007): "Grubblande grisar och Teletubbies", i *Opsis Kalopsis* nr 1/2007, s 21-25.

Rönnerberg, Margareta (red) (2008): *Blöjbarnsteve. Om hur barn under 3 år upplever TV och leker med fjärrtroll*. Uppsala: Filmförlaget.

Rönnerberg, Margareta (2006): "Nya medier" - men samma gamla barnkultur? *Om det Tredje könets lek, lärande och motstånd via TV, video och datorspel*. Uppsala: Filmförlaget.

Rönnerberg, Margareta (1997): *TV är bra för barn!* Stockholm: Ekerlids förlag.